

УДК 657.6

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

О. В. Столярчук

студентка 6 курсу, група 61-М, навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та права

Науковий керівник – доцент О. О. Осадча

*Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна*

Розглянуто актуальні проблеми аудиторської діяльності в Україні та запропоновано шляхи їх вирішення. Вказано позитивні аспекти від вирішення даних проблем.

Ключові слова: аудиторська діяльність, аудит, аудиторська фірма, аудитор, аудиторські послуги.

Рассмотрены актуальные проблемы аудиторской деятельности в Украине и предложены пути их решения. Указано положительные аспекты от решения данных проблем.

Ключевые слова: аудиторская деятельность, аудит, аудиторская фирма, аудитор, аудиторские услуги.

Describes the current problems of auditing activity in Ukraine and their solution ways. Stated the positive aspects of a solution of these problems.

Keywords: audit activities, audit, audit company, auditor, audit services.

Розвиток економіки України, формування нових видів економічних відносин між суб'єктами господарювання обумовили становлення вітчизняного аудиту. В сучасних умовах господарювання аудиторська діяльність відіграє дуже важливу роль, адже саме аудит гарантує достовірність, об'єктивність і законність фінансової звітності для широкого кола її користувачів. У зв'язку з цим, дослідження проблем аудиторської діяльності та шляхів їх вирішення, набувають важливого значення і стають особливо актуальними.

Питанням вирішення проблем аудиторської діяльності в Україні присвячені праці таких вітчизняних науковців і практиків: М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, З.В. Гуцайлюк, Н.І. Дороша, С.Я. Зубілевич, Л.М. Крамаровського, М.В. Кужельного, В.В. Сопка та багатьох інших. Основну увагу в цих роботах зосереджено на регламентації обов'язків клієнтів, зміні структури видів діяльності аудиторських фірм в сторону супутніх послуг, впровадження і застосування внутрішньо фірмових стандартів аудиту.

В той же час існує ряд інших проблем аудиторської діяльності в Україні, таких як недостатня кількість методичних розробок з питань аудиту, нестача кваліфікованих кадрів, брак досвіду в аудиторській діяльності, методика формування ціни на аудиторські послуги, якість роботи аудиторських фірм, втрата довіри до сучасного аудитора, зростання конкуренції з боку міжнародних аудиторських фірм.

Метою дослідження є аналіз основних проблем аудиту як виду професійної діяльності в Україні та пошук можливих шляхів їх вирішення.

У світовій практиці аудит є обов'язковою частиною цивілізованого функціонування ринкової економіки кожної країни. Згідно Закону України «Про аудиторську діяльність», аудиторська діяльність – це підприємницька діяльність, яка включає в себе організаційне і

методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг[1].

Аудит здійснюється незалежними особами (аудиторами), аудиторськими фірмами, які уповноважені суб'єктами господарювання на його проведення.

Сфера аудиторської діяльності в Україні характеризується низкою проблем, які унеможливають успішний розвиток аудиту як професійної діяльності і потребують негайного вирішення.

Однією з основних проблем аудиторської діяльності є недостатня кількість методичних розробок з питань аудиту, які б регулювали діяльність українських аудиторів. Без науково-методичного забезпечення професійного незалежного аудиту сама професія не матиме перспектив подальшого розвитку, а перероджуватиметься в централізований фіскальний контроль [2, с.530-531].

Наступною проблемою є недостатньо високий рівень кваліфікації аудиторських кадрів та брак досвіду в аудиторській діяльності, що зумовлює зниження рівня освоєння ринку аудиторських послуг вітчизняними аудиторами.

Для поліпшення ситуації, аудиторські фірми намагаються враховувати рівень професійної компетентності своїх співробітників у вигляді кваліфікаційних вимог, удосконалення професійних знань аудиторів, розробки внутрішньо-фірмових методик аудиту, робочої документації, що сприятиме розвитку аудиторської діяльності.

Викликає занепокоєння також проблема довіри до роботи аудитора, дотримання ним професійної етики, адже процес вибору аудитора – це, по-перше, питання довіри. Тобто перед тим як клієнт вирішить надати інформацію аудитору, він повинен бути впевнений, що в аудитора вистачить сил і можливостей зберегти її в конфіденційності. Це звичайно, пов'язано з професіоналізмом аудитора і юридичним захистом його діяльності [3, с. 99].

Проблемним аспектом аудиту й надалі залишається формування ціни на аудиторські послуги. Оскільки єдиної системи розрахунку вартості послуг аудиторської фірми в Україні не існує, то аудитори часто використовують власну систему формування ціни і вона, як правило, не маленька.

Іншим негативним явищем є якість роботи більшості українських аудиторських фірм. Це питання піднімається не лише користувачами аудиторських послуг і державними органами, але й самими аудиторами, які зацікавлені в стабільному розвитку ринку аудиторських послуг, підвищенні престижу аудиторської професії. Критерієм якості при проведенні аудиту вважається, насамперед, виконання аудиторами вимог Міжнародних стандартів аудиту. На думку Михайла Крапивки, віце-президента Спілки аудиторів України, нині як ніколи раніше важливо звернути увагу на якість аудиторських послуг: «Власнику компанії потрібен висновок, підготовлений не за вимогами регулятора, а відповідно до стандартів аудиту. Аудитор не повинен переписати цифри, а сказати: ось це розкрито достовірно, ось тут маю сумніви, а ось на це слід звернути увагу» [4].

Важливою проблемою залишаються спроби з боку законодавців скасувати або значно звужити аудиторську діяльність, обов'язковість аудиту, усунути від аудиту приватних підприємців та малі приватні фірми. Переважна більшість аудиторів розцінюють ці зміни як негативні, оскільки з відміною обов'язкового аудиту для більшості суб'єктів підприємницької діяльності звужується коло потенційних клієнтів, що призводить до зниження доходності цього виду підприємництва.

Крім зазначених вище існує серйозна проблема загострення конкуренції аудиторських фірм. Стрімкий розвиток ринку аудиторських послуг в Україні посилює конкуренцію з боку міжнародних аудиторських фірм, які мають чималий досвід в наданні аудиторських послуг. Їх поява на вітчизняному ринку ще більше загострює конкурентну боротьбу. Тільки формування та подальший розвиток конкурентних переваг, дозволить вітчизняним аудиторським фірмам залишитися, закріпитися в своїх економічних сегментах.

Потребує вирішення також проблема автоматизації аудиту. Розробка програмного забезпечення з аудиту сприятиме зменшенню завантаженості аудитора по документообігу, а також дасть змогу розробити сучасну клієнтську базу, яка у разі необхідності зможе видавати інформацію того чи іншого клієнта.

Безумовно, названий нами перелік не є вичерпним. Потребують удосконалення, з огляду на вимоги часу, і Закон України «Про аудиторську діяльність», зокрема в частині визначення професійної відповідальності аудиторів, системи забезпечення якості тощо. [5, с.190].

Для вирішення даних проблем необхідно, використовуючи узагальнений практичний досвід роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм, поглибити співпрацю професійних аудиторських організацій України з міжнародними та європейськими професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів; сформулювати ефективну управлінську та контролюючу ланки в сфері надання аудиторських послуг; сприяти впровадженню в аудит систем комп'ютерної обробки даних шляхом проведення семінарів, розробки методичних рекомендацій; розробити оптимальну методику вартості на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання.

Проаналізувавши сучасні проблеми аудиторської діяльності можна зробити висновок що вирішення даних проблем сприятиме підвищенню авторитету вітчизняного аудитора на міжнародному рівні, дозволить завоювати довіру замовників і користувачів аудиторських звітів, підвищить власну конкурентоспроможність, а отже, забезпечить високу якість та ефективність аудиторських послуг.

Список використаних джерел:

1. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 № 3125-ХІІ (зі змінами і доповненнями).
2. Шевчук О.А. Аудит в Україні – проблеми та перспективи розвитку // Збірник наукових праць кафедри економічного аналізу Тернопільського національного економічного університету. – 2011. – №6. – С. 530-531.
3. Гуцаленко Л.В. Аудит в Україні: розвиток, проблеми, та шляхи їх вирішення / Л.В. Гуцаленко, Н.В. Пришляк // Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2011. – №20. – с. 97-101.
4. Кловська Ю. Майбутнє аудиту: проблеми і перспективи // Журнал «Дебет-Кредит» № 9 від 01.03. 2010 р.
5. Слободяник Ю.Б. Актуальні питання розвитку аудиту як професійної діяльності // Становлення економіки України у після кризовий період: ризики та проблеми розвитку: монографія / [Ю.Б. Слободяник та інші]; Під ред. д.е.н., професора О.О. Непочатенко. – Ч.2. – Умань : Видавець «Сочінський», 2012. – с. 186-191.